CONCEPTUL „FEMINITATE” ÎN OPERA POETICĂ A MAGDEI CÂRNECI

Lilia RĂCIULA
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți,
Republica Moldova

Abstract. *This article reflects the current trends of modern cognitive linguistics (namely, the anthropocentric paradigm) and aims at investigating the artistic concept of femininity in Magda Cârneci's poetry, an esteemed poet of the 80s. It presents a cognitive perspective (stylistic / cognitive poetics) that describes and analyses the conceptual clues, metaphors and symbols, which build this artistic concept and are regarded as mechanisms for shaping the artistic / textual vision.*

Keywords: *femininity, concept, conceptual index, cognitive linguistics, metaphor, etc.*

Prezentul demers se înscrie în tendințele actuale ale lingvisticii moderne (paradigma antropocentrică) și anume în aria preocupărilor lingvisticii cognitive, considerată „știință a viitorului”, „federație a disciplinelor” (Maslova, 2018: 6) sau, precum afirmă specialiștii, „[...] un avatar qui viendrait régulièrement s'incarner dans le monde de la pensée linguistique” (Fortis, 2012:5).

Demersul nostru abordează o perspectivă cognitivă în spiritul stilisticii/poeticii cognitive.

„Interesul pentru tehnicile expresiei, notează E. Parpală, a făcut din stilistică o știință a limbajului scris și chiar a scriiturii, în sensul lui Barthes. Ceea ce a lipsit din aceste abordări a fost [...] interesul pentru procesele mentale care configurează și sunt afectate de modul în care citim și interpretăm textele literare. [...] Contactele cu lingvistica cognitivă și cu inteligența artificială au determinat emergența stilisticii cognitive, o știință interdisciplinară care deplasează accentul de la modelele expresivității spre modele care explică legătura dintre mintea umană și procesele de lectură” (Parpală, 2011: 252). Poetica cognitivă de factură anglo-americană, în consecință, s-a impus ca „știință interdisciplinară care deplasează accentul de la modelele expresivitățiii spre modele care explică legătura dintre mintea umană și procesele de lectură. Cotitura cognitivistă [...] se bazează pe argumentul [lui Paul Simpson- *adăug.n.*] că literatura este mai bine conceptualizată ca mod de lectură decît ca scriitură [...]” (*idem*: 253).

În contextul în care se mizează pe „procesele mentale care survin în lectura textului” [*ibidem*], e de precizat și faptul că „frontierele dintre stilistica cognitivă și poetica cognitivă devin laxe până la sinonimie” [*idem*, p.253].

În acest context, menționăm că, dezvoltându-se pe baza cognitivismului, lingvistica cognitivă actualmente înregistrează o multitudine de școli și orietări/direcții de cercetare, iar perspectiva din care este abordat fenomenul limbii este, așadar, una extrem de complexă, situându-se la confluența a numeroase discipline (lingvistică, filozofie, psihologie, neuroștiințe, etnoculturologie etc.). Astfel, știința cunoaște tot atâtea versiuni ale cognitivismului câte direcții cumulează acesta (Maslova).

Poetica cognitivă în paradigma de origine rusă, spre exemplu, este concepută și ca metodologie de modelare a sistemului conceptual individual al autorilor. Astfel, analiza de tip cognitiv vizează corelația text-autor, rezumându-se la identificarea componentelor anumitor structuri cognitive precum conceptele, cadrele (frame), scenariile, modelele mentale) actualizate în textul literar [Тарасова, p.5].

Problematica cadrului teoretic al *conceptului* și cea aferentă acestuia este, de asemenea, extrem de vastă și complexă, variind ca abordare în funcție de paradigmă (paradigma lingvisticii cognitive de origine americană, europeană, rusă etc.) și abordările acesteia (perspectiva istorico-culturologică și lingvofilosofică; perspectiva lingvoculturală; perspectiva lingvocognitivă; perspectiva psiholongvistică), iar elucidarea acestei problematici ar necesita un spațiu vast, or scopul nostru principal nu este acesta, de aceea nu vom recurge la expunerea unui impunător „excurs

panoramic" al problematicii date, ne vom limita doar la clarificarea viziunii din prezentul demers – ce acoperă noțiunea de concept artistic[1].

În literatura de specialitate se operează cu multiple tipologii ale conceptelor, în general, și ale conceptelor artistice, în particular. Se consideră că delimitarea tipului de concept se realizează în baza dominantei cognitive, astfel încât se deosebesc: concept-imagine; concept-schemă, concept-noțiune; gestalt; frame; concept-scenariu (Тарасова, 2012: 32).

În ceea ce privește tipologia conceptelor artistice, constatăm că există o multitudine de clasificări în literatura de specialitate. Conceptul artistic, așa cum rezultă din literatura de specialitate, reprezintă o structură mentală pluristratificată - „o entitate mentală, o structură individuală perceptiv-cognitiv-afectivă" care conține multiple straturi: obiectual; noțional; asociativ; figurativ-imaginativ; simbolic; axiologic-interpretativ. [*idem*, p. 50-51].

Studiul își propune investigarea conceptului artistic *feminitate* în opera poetică a Magdei Cârneci, obiectivul principal al demersului constând în identificarea indicilor conceptuali și analiza/interpretarea metaforelor care ilustrează conceptul artistic *feminitate*, în calitate de mecanisme de modelare a viziunii artistice/textuale a poetei Magda Cârneci.

Poetă, critic de artă, profesor universitar, membră a „strălucitei echipe" a Cenaclului de Luni (condus de Nicolae Manolescu), care la acel moment constituia „principalul nucleu al postmodernității autohtone" (Ion Bogdan Lefter), publicând sub pseudonimul Magdalena Ghica până în 1990, Magda Cârneci se impune ca „optzecistă de marcă, una dintre cele mai strălucite minți de care dispune în prezent România" (Ștefan Borbély). Având un background în Istoria și Teoria artei, Magda Cârneci „a avut de la bun început o dubla identitate profesională: poetă și exegetă a artelor vizuale" (Ion Bogdan Lefter). Referințele critice (Nicolae Manolescu, Ovid S. Crohmălniceanu, Marin Mincu etc.) asupra profilului artistic al Magdei Cârneci converg asupra faptului că suntem în față unui talent viguros în legătură cu care exegeza literară „încă e datoare cu citirea, recitirea și cu interpretarea" (Ștefan Borbély). În acest context, merită luată în calcul și aprecierea Irinei Petraș: „Magda Cârneci trăiește și scrie la o scară supraumană, în condițiile abolirii tuturor granițelor, și tocmai de aceea extrem de omenească. Ivit dintr-o împrejurare cosmică, eul se confundă cu lumea însăși, cunoașterea de sine fiind totuna cu despuierea succesivă, febrilă a uriașei „matrioști". Mi se pare cu totul excepțională forța expansivă a versurilor Magdei Cârneci. Năvălitoare, convulsivă, de nesfârșită, crudă delicatețe, poezia sa așteaptă, desigur, un „vast cititor" (*apud.* Cârneci, 2017:306).

Într-un interviu cu Daniel Cristea-Enache intitulat *Umanitatea globală pe cale de apariţie are nevoie de vizionarismul nostru vertiginos*, Magda Cârneci afirma: „[...] într-o realitate ca a noastră, în care sîntem supuşi unei complexităţi tehno-civilizaţionale din ce în ce mai mari şi mai dificil de stăpînit mental şi psihic, poezia (şi literatura în general) ar trebui să palpeze şi să exprime tocmai posibilitatea depăşirii limitărilor noastre actuale, fie ele individuale sau colective. Poezia poate fi poarta întredeschisă spre o *altă* inteligenţă (sau o supra-inteligenţă), unită cu o *altă* sensibilitate (sau o supra-sensibilitate), în vederea apariţiei unui alt tip de *trans*-, *supra*- sau *meta-înţelegere*, într-o formă nouă, neancorată în religios, dar totuşi unificatoare, vie, integratoare şi la îndemîna tuturor" (Enache et *alii,* 2013:1). Or opera Magdei Cârneci aspiră a fi acea „poarta întredeschisă spre o *altă* inteligenţă (sau o supra-inteligenţă), unită cu o *altă* sensibilitate (sau o supra-sensibilitate), în vederea apariţiei unui alt tip de *trans*-, *supra*- sau *meta-înţelegere*", articulând o lume fascinantă de idei și imagini poetice, de acumulări de concepte, interogații și viziuni, marcată de căutări de sine, de căutări existențiale, vizionarism și interogații /sensuri metafizice, care „îmbracă" „o retorică fluvială și – în felul ei - aridă, sacadată, intens neologizată, sclipind scurt în câte o imagine crudă". (Cârneci, 2017: 18).

În cele ce urmează ne vom focaliza atenția exclusiv asupra conceptului artistic *feminitate* în poezia Magdei Cârneci.

[1] Termenul de concept artistic a fost propus de S.A Askold în 1928 în paradigma rusă, iar încetățenirea acestuia, în paradigma lingvisticii cognitive de origine rusă, se produce abia în studiile din ultimul deceniu al sec. al XX-lea [Тарасова, p.4].

Coordonată definitorie a existenței umane, feminitatea „instituie mitemul alterității" (Stan, 2020: 2), fiind un concept–cheie universal, în virtutea faptului că macrodiferențierea pe axa masculinitate/feminitate se regăsește în toate culturile lumii.

Conceptul artistic *feminitate* în opera poetică a Magdei Cârneci este un construct cu o stratificare complexă, configurat de o rețea vastă de metafore și simboluri, relevând o multitudine de varii indici conceptuali:*„corporalitate"- „trup"; „pudoare"; „frumusețe"/ „magnetism"; „frivolitate"; „identificare cu apartenența"; „intimitate"; „identificare cu simulacru"; „proiecție psihică"; „amprentă" omniprezentă/ ubicuă; „reper spiritual"; • „esență" /„omniființă"; „univers"; „alteritatea"; „multiplicitate în unitate"; „renaștere salvatoare"; „continuatoare a vieții"; „consubstanțialitatea cu natura vie"; „expresie florală"; „iubire vegetală"; „haos"; „suferință"; „eroare cosmică"; „misiune transformatoare" / „misiune de purificare/ alchimizare a răului"*. Analiza/interpretarea holistică a conceptului dat ar necesita un spațiu mult prea extins, motiv pentru care ne vom limita aici doar la unii dintre indicii conceptuali dominanți.

Feminitatea, asimilată cu femeia, se identifică, în primă instanță, la Magda Cârneci, cu propria corporalitate (cu propriul trup), cu senzorialitatea – „Femeia este trup înainte de toate", deci „carne[1]". Astfel, se actualizează indicele conceptual „corporalitate"- „trup":

- **Indicele conceptual „corporalitate"- „trup":**

Privind împrejur bancă verde pământ umed și negru/ pătat de murdară zăpadă aproape noroi/repetându-mi la nesfârșit femeie femeie femeie neînțelegând/ nevenindu-mi să cred femeie stare bizară de agregare uniformă uzată cu care încă nu m-am obișnuit; vedeam [...] ***aceeași neînțeleasă mirare/femeie femeie femeie de ce să nu mă împac cu trupul*** *acesta/să nu mă îmbrac cu lumea aceasta spumă de portocale/soră siameză matroană copleșitoare dansatoare de stradă/o, lume trandafir cu milioane de petale de catifea și mătase/(sora mea siameză); Prin trup am vrut să aspir lumea întreagă/ Numai lumea întreagă m-ar mulțumi. Prin trup s-o sorb. Să fiu lumea (prin trup);Cine ne-a* ***aruncat în gunoi, ne-a închis în trup, ne-a supus gravitației, înmulțirii****?(stigăt feminin/st);****M-ai închis în trup de femeie*** *și dorești Zeiță să fiu./dar nu pot înainta înspre Tine decît pe brînci, prin noroi, sudoare și sînge/ prin bărbați și copii, căzută în genuchi, dezgolită crucificată,/(strigăt feminin/st); Te cunosc femeie,/ știu bine* ***mizeriile trupului tău de nimic****/imperiu de aur cumpărat pe doi bani, / pământ bătut de atâtea picioare și spălat de atâtea valuri de sânge.* (*Femeie)*

Corporalitatea (trupul) se înscrie aici în perspectiva fenomenologică, altfel spus, „ca temei și fundal al percepției[2]". La o primă analiză de suprafață, perspectiva dominantă asupra feminității derivă din planul percepției fizice secondată de percepția psiho-emoțională. Trupul[3] ține în po-

[1] Despre „carne", pe bună dreptate se afirmă: „Nimic nu e mai confuz decât cuvântul „carne". Desemnând cînd corpul – „opera de carne"cea mai disprețuită nu e oare prezentată ca fiind obiectul căderii originare? – cînd sufletul psihic [..] el e opus întotdeauna spiritului sau sufletului spiritual. Carnea legată de materie devine astfel echivalentul răului de care trebuie să ne ferim, în timp ce spiritul e asociat cu binele pe care trebuie să-l căutăm neîncetat, uitînd că el poate fi diabolic. E evident că această accepțiune a cuvântului „carne" e falsă. Dar ce este de fapt „carnea?" (Souzenelle, 1999: 254-255).

[2] În această ordine de idei, „În primă instanță, atunci când ne întrebăm „cu ce avem de a face experiențial acum", descoperim că avem de a face cu o lume prezentă nouă perceptual. Un mediu imediat, poziționat drept prezent el însuși acolo, „în carne și oase" (termenul pe care îl folosește în germană Husserl este leibhaftig, „în maniera unui trup"), nu într-o imagine. Forma sub care ne este el dat este cea a unui flux experiențial al trăirilor subiective în care ne apare lumea. Astfel, lumea ne apare într-un flux temporal, trăit în mod subiectiv – de către noi în calitate de subiecți. Tot ceea ce ne apare perceptual – ceea ce „ni se dă" – ne apare în acest flux, drept unitate în multiplicitate. Ceea ce îmi este dat e ceea ce dispune de o anumită stabilitate sau coerență cu sine, care îmi permite, în calitate de subiect, să mă orientez spre ceva ca „identic sieși", să-l diferențiez de alte apariții simultane sau succesive. Astfel, în fiecare moment în care se desfășoară experiența – în fiecare moment în care sunt treaz – am în față ceva care mi se dă drept lume". (Cosmescu, 2019: 297)

[3] În perspectiva fenomenologică (Edmond Husserl) se operează delimitarea corp – trup: „În experiența nemijlocită, îmi sunt dat mie însumi drept întrupat. Husserl face sistematic distincție dintre corpul privit ca obiect al naturii, asemănător celorlalte obiecte, cu proprietăți fizice, pe care îl numește *Koerper*, și corpul subiectului simțit „din interior" drept „al lui", pe care îl numește *Leib.* Uzul românesc a consacrat, pentru aceste două concepte, termenii de corp și trup" ; „ Respectiv, distincția relevantă aici nu este cea dintre „corp" și „suflet / psihic" în calitate de entități autonome, ci cea între „trup" și „corp care nu este trup", „corp neînsuflețit". (*idem*, 2019: 301)

ezia Magdei Cârneci de disforic, mai degrabă, decât de obiect al plăcerii (euforiei), desfătării, admirației estetice (în planul percepției vizuale), precum regăsim în paradigmele poetice din poezia/literatura masculină (Eminescu, Stănescu, de exemplu). Imaginarul poetei configurează ideea de trup – închisoare: *Cine ne-a [...]închis în trup [...];M-ai închis în trup de femeie și dorești Zeiță să fiu (strigăt feminin/st).* Aici se configurează rețeaua asociativă**: *Femeia/feminitate – Trup – „mizeriile trupului tău de nimic" – „Gunoi" – „ne-a închis în trup".*** Așadar, trupul, în poezia Magdei Cârneci, are conotații negative, este materie densă (respectiv, vibrație joasă) și într-o dialectică a orientării sus – jos, reprezintă josul, implicit, negativul. Se observă aici o viziune impregnată de maniheismul gândirii occidentale și anume ideea că ființa umană este „un animal rațional format dintr-un suflet și dintr-un trup" care identifică „răul cu trupul, binele cu sufletul[1]" (Souzenelle, 1999, p.50). Nu e de neglijat faptul că „între trup și suflet – cu întreaga confuzie pe care o generează acest ultim concept – gândirea occidentală a ridicat până la o dată recentă un zid despărțitor de neclintit: pe de o parte străduța noroioasă a corpului păcătos, de cealaltă, grădina sufletului" [*idem,* p.51].Dacă insistăm însă pe o analiză a structurii de profunzime, vom constata un ansamblu de structuri simbolice de o impresionantă profunzime de sensuri. În această ordine de idei, ne vom referi la metaforele: femeie **- *imperiu de aur*** *cumpărat pe doi bani* **- *pământ*** *bătut de atâtea picioare și spălat de atâtea valuri de sânge* (*Femeie)*. Metafora care face trimitere la trupul femeii **-** „***imperiu de aur*** *cumpărat pe doi bani"* **-** potențează ideea principală de valoare subestimată, neconștientizată, altfel spus, se actualizează semul [+ devalorizare]. Asocierea femeii cu pamântul („***pământ*** *bătut de atâtea picioare"*) deschide varii perspective de interpretare (dincolo de asocierea cu Gheia – fertilitate - fecunditate etc.). Pământul simbolizează aici un pamânt interior („potențial de împlinire") – un câmp/câmpuri de conștiință aflate *in nuce* în trup. În această ordine de idei, pentru a interpreta simbolismul *piciorului* din construcția „***pământ*** *bătut de atâtea picioare"*, recurgem la exegeza realizată A. de Souzenelle în *Simbolismul corpului uman* care precizează că „picioarele conțin totalitatea energiilor ce trebuie realizate și închid în ele taina NUMELUI. Ele simbolizează partea femeiască din noi, partea de umbră [...] a pomului cunoașterii. Piciorul are forma unei semințe [...] formă a ceea ce este omul în punctul său de plecare și în întreaga sa potențialitate, atunci când se scaldă în apele matriciale" (Souzenelle, 1999: 92). Femeia – pământ *spălat de atâtea valuri de sânge* (*Femeie)*, sângele – „cel ce pulsează energia" (*idem*: 228) – *valuri de sânge* – forța pulsației energiei.

Trupul femeii este perceput ca interfață a comunicării cu lumea, ca mod a ființării în lume și a accederii la planul transcedental (la dimensiunea divină) printr-un șir lung de varii suferințe și limitări[2]*: dar nu pot înainta înspre Tine decît pe brînci, prin noroi, sudoare și sînge/ prin bărbați și copii, căzută în genuchi, dezgolită, crucificată,/(strigăt feminin/st*). Observăm aici o paradigmă poetică a „răului" (*pe brînci, prin noroi, sudoare și sînge/ prin bărbați și copii, căzută în genuchi, dezgolită, crucificată) pe* care Magda Cârneci încearcă să-l integreze în procesul de devenire a

[1] În lucrarea *Simbolismul corpului uman*, Annick De Souzenelle evidenția cu privire la această gândire dualistă de tip occidental:„Nu am învățat noi, din generație în generație, să disprețuim trupul, respectiv, să-l maltratăm? Spiritualitatea noastră n-a fost ea hrănită, încă din copilărie, cu un dolorism cvasi insurmontabil? Nu ni s-a prezentat ceea ce ține de carne – în măsura în care acest cuvânt exprimă unirea corpurilor – drept păcatul păcatelor, până la a face din păcatul cărnii „păcatul originar?". (Souzenelle, 1999:51)

[2]Aici găsim coexistența *ontologică* a binelui și răului, doi poli ai aceleeași realități*și dar nu pot înainta înspre Tine decît pe brînci, prin noroi, sudoare și sînge/ prin bărbați și copii, căzută în genuchi, dezgolită, crucificată,/ (strigăt feminin/st)* [...] „Dinamismul vieții care impune împlinirea, de la sământă [„ființa sa spirituală, reflectare a divinului" – adăug. n.] până la rod", „omul se află cuprins între pământ și cer ca între cei doi poli ai unui magnet. Dacă dă drumul unuia din poli, curentul încetează să mai treacă. Atunci omul fie că se volatilizează într-un fals spiritualism, fie că se înnămolește în materie, dar nu se împlinește " (Souzenelle, 1999:.66). Această ascensiune spre Divin (înspre Tine) nu se poare realiza decât prin „a intra în Cunoaștere care [...] este nu cunoaștere intelectuală, ci experiență trăită" [idem, p.67]. Existența în sine este „ o gestație interioară", „o cale dureroasă ce duce la poarta îngustă a adevăratei sale nașteri, trecând prin tainele vieții și labirintul experiențelor" *(idem*, 145). Această gradație crescendo a paradigmei existențiale: *pe brînci, prin noroi, sudoare și sînge/ prin bărbați și copii, căzută în genuchi, dezgolită, crucificată* reprezintă *o* prefigurare a traiectului cu „gestații succesive, din matrice în matrice, prin nașteri de sine pe planuri din ce în ce mai elaborate ale ființei sale". (*idem*:156)

femeii, or „creația nu-și menține echilibrul de ființă vie decât datorită tensiunii existente între aceste două realități (*Binele și Răul* –adăug.n.) care în „profunzime", sunt una singură: lumina [...] și încă-nu-lumina [...], perfecțiunea și imperfecțiunea împlinitul ți neîmplinitul, armonia și haosul". (*idem*:36). Astfel, transpare ideea că „nimeni nu poate domina antinomia fără să fi trăit experiența, fie și parțială, a depășirii ei în drumul spre sâmburele care îi unește polii" (*idem*: 37), altfel spus „omul nu poate ajunge la Divin decât depășind contradicția, Așa ne apare dumnezeu: principiu al imuabilității, imobilitate absolută și în același timp sursă a oricărei mișcări" (*idem*: 56). a ridicat până la o dată recentă un zid despărțitor de neclintit: pe de o parte străduța noroioasă a corpului păcătos, de cealaltă, grădina sufletului". (*idem,* p.51)

Feminitatea însă nu e doar corporalitate, este un continuum nefracturat „fizic"- „metafizic". Din perspectiva simbolismului corpului uman „construcția corpului uman se supune schemei ontologice a structurilor divine. Corpul este în același timp instrumentul nostru, laboratorul nostru și lucrarea noastră întru atingerea staturii noastre adevărate, care este divină" [*ibidem*].

Feminitatea în opera poetică a Magdei Cârneci are o imagine fluctuantă, proteiformă și caleidoscopică, se compune din toate elementele /formele fundamentale ale universului, astfel încât apare ca un conglomerat de ipostaze care se îmbină, se cuprind, asemenea păpușilor rusești - matrioșka: fiecare ipostază/formă o conține pe cealaltă - se succed și totodată există concomitent. Doar că polimorfismul feminității nu înseamnă neapărat și o ierarhizare a acestora, derivând practic din toate paradigmele ontice și configurând, astfel, o feminitate frustă, dezechilibrată, pe de o parte, dar și o feminitate profundă atemporală de esență spirituală, transformatoare, pe de altă parte.

Bibliografie:

CÂRNECI, Magda, 2017, *Opera poetică*, Cartea Românească, București.

CÂRNECI, Magda, Cristea-Enache, Daniel, *Umanitatea globală pe cale de apariție are nevoie de vizionarismul nostru vertiginos, Interviu,* disponibil: https://atelier.liternet.ro/articol/13537/Magda-Carneci-Daniel-Cristea-Enache/Umanitatea-globala-pe-cale-de-aparitie-are-nevoie-de-vizionarismul-nostru-vertiginos.html [accesat la 10 iulie 2021]

COSMESCU, Alexandru, 2019, „Corporalitate și limbaj în fenomenologie și alte tradiții filosofice", in: *Integrarea tradițiilor filosofice în societatea bazată pe cunoaștere,* Institutul de Istorie, Chișinău, p. 294-345.

FORTIS, Jean-Michel, 2012, «La linguistique cognitive: histoire et épistémologie». in *Histoire Épistémologie langage*, n. 34-1, 2012, p.5-17. [en ligne]. https://www.persee.fr/doc/hel_0750-8069_2012_num_34_1_3234 [accesat la 20 august 2020]

PARPALĂ, Emilia. 2011, „Literatura și noua interdisciplinaritate: stilistica cognitivă și poetica cognitivă", in *Postmodernismul poetic românesc. O perspectivă semio-pragmatică și cognitivă*, Editura Universitaria, Craiova, p. 251-257.

SOUZENELLE, Annique, 1999, *Simbolismul corpului uman*, Editura AMARCORD, Timișoara.

STAN, Adriana, *Feminități funeste în mitologia greacă* , https://delphy-institute.org/wp-content/uploads/2020/04/Feminitati-funeste-%C3%AEn-mitologia-greac%C4%83-Adriana-Stan.pdf [accesat la 25 august 2021]

МАСЛОВА, В. А., 2018, *Введение в когнитивную лингвистику*, 9-е: М.: ФЛИНТА.

ТАРАСОВА, И.А., 2012, *Поэтический идиостиль в когнитивном аспекте*: М.: ФЛИНТА.